

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIII.

„Gazeta” este în fiecare zi
 abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 franci, pe trei luni
 10 franci.
 Se primumără la toate oficiile
 postale din țară și din afară
 și la dd. colectorilor.
 Abonamentul pentru Brașov:
 la administrațiunea, piațamare
 Nr. 22, etajul I.: pe un an
 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
 luni 2 fl. 50 cr. Cu două în
 casă: Pe un an 12 fl., pe
 șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 Ună esemplară 5 cr. v. a. sau
 15 bani.
 Atât abonamentele cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte.

Nr. 117.

Brașov, Sâmbătă 26 Maiu (7 Iunie)

1890.

Brașov, 25 Maiu st. v.

Peste de ce zile se va întruni în Sibiu un congres al Șașilor ardeleni (Saschentag). Publicăm mai jos invitația la acest congres, care este datată din Sibiu, este adresată către toți alegătorii dietali sași și este subscrisă de vre-o trei sute de fruntași sași din toate orașele și ținuturile locuite de Sași.

Este vorba în invitație de revizuirea programei naționale sășeci, precum și de aceea ca se dea o mai mare îngrijire în viitor lucrării interioare pentru consolidarea poporului sășec pe tărâmul economic, social, pe tărâmul administrației în comună și în municipii, precum și pe tărâmul culturai spirituale.

Câțiva articuli apăruti în „Sieb. d. Tageblatt” din Sibiu au dat impuls la această mișcare.

Foia națională sășescă accentuează necesitatea de a se afla o modalitate, ca toți Sașii fără deosebire de partid să conlucreze în unire, pentru dezvoltarea și întărirea elementului sășec, cel puțin pe celelalte tărâmură, decât nu se pot uni pe tărâmul politic parlamentar.

În dietă sunt reprezentate trei spre de ce cercuri electorale sășeci prin deputați sași, cari fiind deșebinați între sine, aparțin la trei partide. Cercurile electorale: Sighișoara, Bistrița, Cohalm, Agnita și Orăștia au ales deputați guvernamentali, unul din deputații sași aparține partidei opoziției moderate, er ceilalți nu fac parte din nici o partidă, ținându-se încă de programa națională sășescă, care a stabilit ca deputații naționali sași să nu între în nici una din partidele dietale esistente.

E vorba acum ca să se delatueze acest punct al programului, care a produs cele mai mari încordări în sênul Șașilor și lă-

sându-se liberă fiecărui cerc electoral de a decide, cărei partide să se alătore deputatul său, să se facă o încercare de a uni pe toți la o lucrare comună intensivă, aici acasă, pe tărâmul economic, social, comunal, bisericesc și școlar.

Sași au ajuns în cele din urmă la cunoștință, că acțiunea deputaților lor în dietă, mai ales așa divisați cum sunt, nu le aduce nici un folos, că situațiunea devine pe și ce merge mai dificilă și periculoasă, și că acum numai unindu-și forțele pe toate tărâmurile, ce le mai stau deschise, pot, printr-o lucrare serioasă, să aducă folose pozitive poporului lor și să lă ferescă de totala destrămare și desorganizare, ce lă amenință.

Adevărat, că această nișuință de a uni pe Sași pe tărâmul economic, social și cultural, lăsându la o parte cesțiunea atitudinai politice a deputaților lor, ca o cesțiune „secundară”, învôlvă un fel de renunțare la acțiunea politică a națiunii sășeci pentru viitorul cel mai apropiat.

Din causa acesta pressa unghurască guvernamentală aprobă procederea conducătorilor sași și ideile desfășurate de organele naționale sășeci. Le place celor delă putere să audă, că Sașii nu mai vor să facă deosebire între aceia, cari sunt de sine stătători, și între cei ce merg cu guvernul.

Un astfel de curent — își gândesc guvernamentalii unghuri — pôte fi numai folositor pentru noi, căci la viitorile alegeri vom cuceri mai ușor și celelalte cercuri electorale sășeci, cari până acuma s’au ferit de atingerea cu noi.

Dela 1867 încôce, din timp în timp, Sașii ardeleni au suflat puțin câte puțin în retragere în ce privesce politica lor națio-

nală, așa că temerea nu este neîndreptățită, că din tréptă în tréptă — von Stufe zu Stufe — vor ajunge a nu mai figura de loc ca factor politic de sine stătător în această țară.

Contrariilor noștri comuni fără îndoie lă le-ar plăcea așa ceva, der noi, cu tôte că ne bucurăm de curentul, care se manifestă în sînul Șașilor spre a și uni forțele naționale în întru, am trebui să regretăm în interesul causei comune o astfel de aparițiune, care în cele din urmă ar servi numai partidei guvernului spre folos și întărire.

DIN AFARĂ.

Convorbirile lui Bismarck.

În zilele trecute a apărut în diarul „Hamburger Nachrichten” un articol scris precum se dice de însuși principele Bismarck, în care se adevăresc pe deplin convorbirile ce le-a avut fostul cancelar german cu corespondenții diarelor franceze și rusesci. Etă ce scrie foia germană:

Creatorului imperiului german i-se face imputarea, că a onorat cu încrederea sa pe „inimicai imperiului.” Bănuiala cuprinsă în această imputare ar fi inoportună a o pune în discuțiune; poporul german își va întoroe fața dela ea tôte cu același sentiment, cu care a trebuit s’o întoroe dela atâtea învinuiri ridicate în pressa germană în po-triva acelu bărbat, care în întreaga sa viață glorioasă a lucrat ca un om fără păreche pentru patria sa, guvernată de el într-o epocă istorică a lumii, scoțând din neactivitate și din îmbucătățire, ridicând la unitate, prosperare și mărire și făcând în același timp cea dintâiu putere în Europa. Abia credem, că principele Bismarck, în starea sa de față, să fi putut face imperiului german un serviciu mai mare decât prin aceea, că a pus în poziția pe corespondenții acelor foi distins, în care se agitază la neîncredere față cu scopurile pacifice ale Germaniei, ca prin împăr-

tășirile leale, lămurite și prin esplicările competente și asigurările de pace ale principelui Bismarck, să lămurescă pe poporele duse în rătăcire asupra adevăratelor intențiuni de pace ale Germaniei. Nu trebuie să ne îndoim un moment, că primirea publicistilor streini în Friedrichsruhe este un adevărat folos pentru cesțiunea păcei și că pe Bismarck tocmai motivul acesta l’a condus, când i-a primit. Cu cât mai mult se pregătesce partida francesă de rășboiu, cu atât mai folositore și mai necesare sunt astfel de măsuri profi-lactice, și cu atât mai importantă lucră este, decât partidele păcei de ici și de colo se întăresc. Numai cel ce voiesce rășboiul pôte să se simtă atins de urmările binefăcătore ale convorbirilor principelui Bismarck.

După acestea foia din Hamburg citează următoarele rânduri ale fôiei rusesci „Novoje Vremja”: Din timpurile lui Luther încôce n’a avut Germania un om asemenea lui Bismarck. Ore lucrarea lui fi-va așa de durabilă ca a lui Luther? La tôte casulă poți să te îndoesci în el, der atâtea e sigur, că cuvântul lui Bismarck chiar și în retragere e de mai mare valore decât al multor bărbați de stat european, cari de fapt sunt în oficiu.

Ducele de Orleans grațiat.

Telegramele din Paris sosit de curând spun, că ducele de Orleans a fost grațiat. Scim ce mare sôn a produs micul incident de astă ernă petrecut în Paris cu ducele de Orleans. Republicanii mai ales dedeau o mare importanță venirei ducelui de Orleans în Paris și o considerau ca un pericol pentru Republică, deci ca să încunjure lucrul neplăcut guvernul Republicei a pus mâna pe ducele și l’a arestat. De atunci însă s’au petrecut multe în Franca. Partidele monarchiste s’au apropiat de cele republicane, fiă și numai cu un pas, și boulangismul cădută a născut în guvernă convingerea, că ținerea ducelui și mai de parte în areșt ar fi un lucru fără de înțeles. Carnot deci a subscris în zilele trecute actul de grațiere și deja Mier-

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

(11)

Paul Sudram.

Novelă, de H. Tharau, trad. lib. de Julia.

„Era pe timpul când mă supusei îndemnărilor tatălui meu de-a mă re-ntoroe erăși la Roma pentru completarea studiilor mele. Mi era greu a-lă lăsa singur în pustia casă, der el se desbrăca de ori ce egoism când era vorba de binele altuia, și și ascundea simțemintele lui de durere, și cu o manieră aproape veselă mă silia să plec. Astfel mă reîntorsei la iubita mea artă, și asta-mi era destul mie ca unuia ce aveam asemenea scop în viață, atunci când prin trădarea ori nesinceritatea ômenilor am fost înșelat în tôte ce am avut mai sfânt. Arta-mi era singura ancoră a mântuirii, de care să mă pot prinde, pentru-ca în mijlocul popului tempestăii să fiu ferit de desperare. Ce s’ar fi ales ore de mine, decât nu mi-ași fi avut ocupațiunea și chiâmarea, la care mă puteam reîntoroe,

și căreia de aici înainte m’am devotat cu totelă.

„O reflecșiune însă mă urmărea vecnic în vechia mea activitate, un cuget deosebit de celelalte mă chinua la început, ba și mai târziu: eu adecă eram convins pe deplin, ca și când ași ved-o cu ochii mei proprii, că Margareta e nefericită. Eu cunoșeam caracterul ei ca pe al meu propriu și sciam sigur, ce motive au îndemnat-o și în ce rătăcire a fost aruncată. Sciam însă și aceea, că nu-i vor pute lipsi poezia și pētrunderea lucrului, că ea va trebui să vină în curând la convingerea, că de amar s’a înșelat. Gândurile acestea mă frământau așa de mult, încât în nopțile de nedormire ori în mijlocul ôrelor de ocupațiune, credeam că o aud strigându-mi numele cum o făcea în copilăria ei, când deslega vre-o enigmă copilărescă. Însă ce-mi ajutau acestea? Ea însă și și-a hotărât sôrtea, ea a respins mâna ce ar fi scutit-o și apărât-o în tôte viața ei, care acuma nu o mai putea ajunge.

„Astfel trec erăși un an și când

cătră sfârșitul aceluia mă pregătam de-a mă re-ntoroe în patriă, plecarea mea fu accelerată prin șoarea despre îmbolnăvirea tatălui meu. Puterile lui, după môrtea mamei mele, scădură pe încetul cu desevirșire, însă el n’a aflat de bine să se încunoscinteze despre acesta, ca să nu-mi mai întreprup erăși studiul. Eu suii încă la timp, ca ultimele săptămâni ale vieții lui să i-le încunjură cu iubire și să-l ved întrând în vecinica odihnă.

„Orfan și fără de patriă, nu mă mai reținea nimic în țera mea de odinioară. Erăși m’am reîntorsă cătră sud, și petrecui un an în Grecia și în Orient și apoi încă-odată percursei Italia și Elveția, căutând să-mi hotărâsc un domiciliu în sfera mea de activitate. Deră unde să mă întoroe? Pentru ce să mă determinez? Lumea mi părea atât de pustă, și un loc mai nepretinos ca celalalt.

„Cu o jumătate de an înainte, am primit șoarea despre môrtea tatălui Margaretei. Astfel era rupt și cel din urmă fir ce mă lega de patria mea.

Atunci mă întâmpină într-o depărtată vale a Elveției o scrisore, care de săptămâni întregi mă căutat în tôte marginile țerei, și pe care adresa, scrisă cu o negră alburiă și cu o mână grabnică, abia mai era legibilă din causa multor stampile și observări ale funcționarilor de poște. Cu tôte astea însă eu o recunoscu, și pe când rupeam plicul, mi-se părea, ca și când strigătul, care fără încetare mă urmărit pretutindenea, acum ca nici-odată e mai rugător, și resuna mai cu suspin: „Paul, Paul! ajută-mi, vină la mine!” Conținutul epistolei era tôte așa. Margareta se reîntoroe la mine în cea din urmă lipsă a ei. Ea se simțea aproape de môrte, și doria ca încă-odată să mă mai vadă, să primescă ertarea mea și să-mi încredinteze unicul ei tesaur prețios. Acesta era dorința moribunde er tesaurul ei unicul ei copil.”

Încă-odată mă încetă Sudram pe un moment. Margareta se sculă și cu ochii mari și înspăimântați sta ea înaintea lui, palidă și tremurând.

ourl în săptămâna acesta, spună diarele din Paris, i-s'au deschis ducelui de Orleans ușile închisorii din Chairveaus și în celăl mare secretu a fost dus la hotarele elvețiene însoțit de Dellebe. E probabil, că ducele va merge în Anglia. Se dice însă, că actul de grațiere nu va fi publicat în monitorul oficial.

Francia și Rusia.

O telegramă din Petersburg anunță, că din incidentul descoperirii anarhiștilor în Paris ministrul rus *Durnovo* a făcut o vizită ambasadorului francez din Petersburg. În cercurile curții rusești e mare bucuria și îndestularea față cu acestu semn de prietenie călduroasă între Rusia și Francia, manifestată evident de către poliția franceză prin atitudinea sa leală față cu Rusia, cu ocazia ultimului incident cu Nihilisții. Fôia rusă *„Grajdanin“* declară, că guvernul francez dă despre această prietenie strinsă fapte palpabile prin simpatia ce o manifestă față cu Rusia. Deja puntea apropierei e făcută și forma de guvernare a celor două țeri nici că pôte să mai formeze obiectu de discuție.

SCIRILE DILEI.

Noua cale ferată *vicinală Deșu-Zelau* se va preda comunicației în luna Septembrie a. c., spune „*Kolozsvár*“.

Tergul anual de primăveră ținut deunăzile la Saschiză a fost bine cercetat de cumpărători și vândători. Vitele s'au vândut cu prețuri bune. Au fost duse la tergu vr'o 7500 de vite, din cari s'au vândut 2300. Tergul de marfă însă a fost mai slabu ca de obicei, din cauza puținilor cumpărători. Cei mai mulți industriași au fost din Sighișora și Agnita.

Dar. M. Sa monarhul a dăruit din cassetă sa privată 100 fl. pe sâma comunei biserică gr. or. din Făgetu.

Porci sălbatici în sat. În comuna Straja de lângă Alba-Iulia au împușcat maiorul Poklosy și alți doi vânători un porc sălbatic și o scrôță dintr'o cetă ce-o răscoliseră și o alungaseră în sat. În apropierea satului își mai are culcușul o scrôță cu porci. Vânătorii o pândesc să-i dea de capu.

Dinți înghițiți. De curând se duse o femeie la medicul dentist din Clușu, Dr. Rudas, cu gura deschisă ca cum ar fi fost apucată de spasmuri. Prin semne îi dete medicului a înțelege, că i-s'a înțepenit ceva în gâtlee. După o lungă și chinătoare operațiune îi succese medicului a scote dinții cei falși ce și-i în-

ghițise și cari se afundaseră până la deșchiștura stomacului. După operația istorisii femeia, că a venit din Viena la o vizită și la dejun și-a înghițit dinții, cari nu erau destul de bine înțepenit în gură.

N'au ce lucra! E vorba de-o afacere de onore între deputații Csatar și Gajari, celăl din urmă redactorul lui „*Nemzet*“. Patrioții s'au certat în cameră cu ocazia desbaterii regaliilor. Gajari a scris în „*Nemzet*“ falsu asupra discușiunii vătămându-l pe Csatar, care a declarat, că se va răfui cu Gajari și apoi rugă pe contele Karolyi Gabor și pe deputatul Hentaller Lajos, să cêră satisfacția dela Gajari. Karolyi și Hentaller provocă în numele lui Csatar pe Gajari. Răspunsul acestuia a fost, că și va face declarația în decursul ședinței camerei. Mulți dintre guvernamentalii voiau să-l desminte pe Gajari dela primirea provocării, dăr în fine el s'a hotărât să primescă provocarea. După acestea Gajari și a luat secundanți pe deputații contele Tholdy și br. Rosner Ervin. Secundanții au hotărât duelul cu pistolul la depărtare de 30 de pași, schimbându-se câte un glonțu cu înaintare de 5 pași. Duelul s'a petrecut alaltăeri la 9 ore. Duelanții au schimbat câte un glonțu fără a se nimeri; dăr nici nu s'au împăcat.

Defraudarea dela societatea istorică ungeră din Pesta, despre care am amintit, fiind de vr'o 40.000 fl., societatea a cerut execuția pe averea imobilă rămasă după sinuciderea defraudatorului, a casierului societății Balthazar Bela. În urma recursului moștenitorilor, tabla r. a respins cererea societății, deoarece după § 227 alu legii de execuție, acesta se pôte ordona numai în contra funcționarilor erariului, funcționarilor publice, municipielor și comunelor, însărcinați cu administrarea averii, pentru acoperirea pretențiunii administrației, pe când societatea istorică, ca societate privată, nu pôte fi cuprinsă sub această noțiune. La 12 Iunie societatea se va ocupa în adunarea generală cu cesțiunea averii.

Furtu. Din Timișora se scrie, că în 2 Iunie, în ziua mare, nisce hoți au pètruns în locuința restauratorului casei militare Illits și au furat 1700 fl.

Invitare. Comitatu „Reuniunii femeilor române din Arad și provincii“ invită la petrecerea de jocu, ce o va arangia la 31 Mai v. (12 Iunie n.) 1890, cu ocaziunea adunării generale ordinare, în sala din „Păduricea orașului“ și în favoarea fondului său propriu, destinat pentru înființarea și susținerea unei

școle române de fete în Arad. Inceputul la 8 ore sêra. Bilete pentru familia 2 fl., pentru persoană 1 fl., se pôte căpeta în Arad la cassiera reuniunii D-na *Rhea S. Ceantea*, (strada Uj-terem Nr. 6a.) ér sêra la cassă. Ofertele mărinoșe se primesc cu mulțămire și se vor dă publicității. — NB. Damele sunt rugate a se presenta pe câtu se pôte în costumul național român, sêu în vestiminte de Creton.

Pressa germană despre Unguri.

Din articolul de alaltă-eri alu „*Gazetei*“ cetitorii noștri sciu, de ce simpatii se bucură asupra națiunilor nemaghiare din acestu stat.

Dreptu răspunsu alu telegramei biroului telegrafic din Pesta, ce ni-s'a trimis alaltă-eri, aducem nouă declarații, ce le facu cele două diare „*Kreuzzeitung*“ și „*Volkszeitung*“, care răspund lui „*National Ztg.*“

„*Kreuzzeitung*“, diaru conservatoru, dice, că decă cei dela „*Nat. Ztg.*“ aru scii cine este bărbatul, care a scris articolul privitor la venirea Maghiarilor la Berlinu, „*Nat. Ztg.*“ ar deveni obiectul unui risu generalu. Mai departe „*Kreuzzeitung*“ își susține declarațiile sale asupra cesțiunii dicendă, că decă cei din Berlinu de aceea vrêu să întempine cu ospitalitate pe Maghiari, fiindcă sunt locuitorii unei țeri, ce face parte din tripla alianță, atunci și Cehii tineri aru trebui întâmpinați cu ciocniri de pahare când aru avé voia să vină la Berlinu, pentru-că și inimiile triplei alianțe trebuie primiți cu ospitalitate tocmai pentru ca să piară din ei ura față de această alianță. În Boemia s'a făcutu planul să se arangieze o excursiune la Constanța, unde Huss a fost ars pe rugu. La reintorcere — dice, „*Kreuzzeitung*“ cam ironicu la adresa Maghiarilor — n'ar fi réu să dea o raită și prin Berlinu. „*Kreuzzeitung*“ sfîrșese cu aceea, că demonstrațiile de simpatie față cu Maghiarii sunt lipsite de ori ce însemnătate.

„*Volkszeitung*“, diaru socialu democraticu, scrie, că numai ómenii lipsiți de ori-ce sentimentu de onore în cesțiunile internaționale pôte dori, ca persoane oficiale să privescă fă ce cetă de Maghiari, ce vine în Berlinu. „*Volkszeitung*“ nu crede, că primarul capitalei s'ar dejosii la o astfel de faptă și amenință pe toți funcționarii orașenesi, cari s'ar lăsa a fi folosiți la unu astfel de „*humbug*“, că i va acusa în publicu cu aceea, că pătêză onorea capitalei imperiului germanu. Intr'unu număr mai nou, după cum spune o telegramă din Berlinu, diarele „*Kreuzztg.*“, „*Vlztg.*“ scriu mereu privitor la excursiunea Ungurilor la Berlinu. „*Volkszeitung*“ intr'unu articolu intitulat „*Sfîrșitul ispitei*“ își exprimă

bucuria, că anuarul capitalei imperiului germanu va fi scutit de a se însemna în elu unu episod necinstit. „*Kreuzzeitung*“ dice, că articolii săi scriși asupra acestei afaceri au fostu tipăriți în ediții separate și trimiși de către „*Allgemeine deutsche Schulverein*“ tuturor familiilor de frunte și persónelor cu vedă din Berlinu.

„*Egyetértés*“ ne spune, că arangiatorii în număr de 50 ai excursiunii au ținut erti după amêdi o conferință, în care s'au consultat asupra celor ce au de făcutu față cu lecția ce li-o dă pressa independentă din Germania, ba după cum cetim în „*Neues Pester Journal*“, ei voru lua hotărârea de a nu merge la Berlinu.

Congresu săsescu.

În diarele naționale săsesci s'a publicat următoarea invitare la congresul ce are să se țină pentru reuisirea programului naționalu săsescu:

Indiferența, ce cresce în mijlocul nostru, în contra muncii pe tărîmul vieții publice, a făcutu pe subscrișii a lua hotărârea, d'a convoca o adunare de alegători dietali din tôte cururile săsesci, pentru a se desbate asupra mijlocelor și căilor ce ducă la reîntărirea poporului nostru.

Programul naționalu săsescu făcutu în 5 Iunie 1872 de către congresul săsescu din Mediaș și programul pentru alegerile dietale stabilitu, ca o dezvoltare a celui, la 8 și 9 Iunie 1881 în Brașov de către comitetul central al partidei populare săsesci, au nevoia de a fi reuisite în mai multe direcțiuni. Unele dispozițiuni din ele au fost ajunse și întrecute de timp; afară de aceea amêndouă stabilescu directive numai pentru atitudinea deputaților sasi în dietă, pe când lucrarea mai importantă pentru poporul nostru, fiindcă avea să acorde loeu mai liberu, pentru a-si vedea puterea sa în afară de dietă pe tărîmul economiei, vieții sociale, self-guvernamentului în comună și municipiu, și culturai spirituale, a fost lipsit de o regulare, care să arete ținta și să aibă unu planu. Acestu lacună e pentru poporul săsescu forțe jignitoare, deoarece suntem avisați — după organizarea partidei noastre — a primi impulse pentru activitatea noastră publică de regulă de la deputații dietali sasi și viața noastră publică, după cum a fost atitudinea deputatului dietal, a fost în trecut deșteptat ori a slăbit, sêu eventualele discordii între deputați s'au transplântat asupra cercurilor electorale și au paralizat, spre paguba intereselor noastre comune, conclucrarea ce se sêvêria cu bucuria de poporen în reuinu, în cor-

„Copilul ei?“ abia pronunța ea acestu cuvânt. „Copilul ei și — alu lui! nu alu tãu, nu copilul tãu?! O tată, tată!“

Suspînându se aruncă ea la piciorle lui, elu însă o ridică și o strinse la sênul sêu, strigându cu patimă:

„Și totuși a mea, a mea în eternu!“

Ei rămăseră tăcuți în pozițiunea acestu unu timpu îndelungat. Fia-care putea auți palpărirea inimei celuilaltu. După aceea Margareta érăși își ocupă locul ei de mai nainte și, ținându mâna ei în mâna lui, Sudramu continua mai departe:

„Cu grôză observai eu, ce lungu timpu a fostu scrisoarea pe cale, și calculam depărtarea, ce mă despărția de aceea, care imi cerea acestu ultim ajutoru. Prin ce ore singuraticie de suferințe va fi trecut de atunci? Prin câte chinuri de neimplinite dorințe? Eu uitasem în momentul acela tótă nedreptatea, ce mi-a causat o dênă, tótă trădarea ei! Ea deveni pentru mine érăși Margareta, micuța Margareta de odinioară, care mi deschidea brațele și oăreia trebuie să i alerg într'ajutoru peste țeri și mări. Cum

mi-a datu ursita, ca în cei din urmă ani să fiu sbiciuit érăși de mii de grôznice cercări, să alergu ziua și noptea de parte, departe! Totu ce mi-a rămasu era, că o aflaiu în vietă, că trăsese încă. Ea, pe care o vădusem mai în urmă în grațioasa ei inocență a juneții, sub acoperișul scutitoru alu tatălui ei, ea, mirăsa mea, acum o aflai érăși, dăr părăsită și înșelată soția a altuia, neputincioasă și îmbêtrânită în flôrea aniloru săi, o flôre ruptă, aprôpe veștejită, o moribundă intr'unul dintre cele mai misere unghiuri ale lunecósei sêracii, careia i-s'ar potrivii mai bine numele de speluncă.

„Numai câte-va ore, abia o jumătate de di ne rămase pentru istorisirea tuturor celor ce trecu peste sufetele noastre. Eu imi închipuiam adese-ori cum ne va fi revederea, cum după anu lungi cărarea noastră érăși se va întelni, și mă întrebam, că ore fără de amărâciune fi va ea întâmpinată din partea mea, că ore puté-mă-voiu reținé, ca fără de reproșe să i stau față în față. O, dăr câtu de altfelu s'a întâmplat de cum gân-

deam! Eu vădui urmele unei nespuse suferințe pe fața ei, simții, cum mâni recite se încleștară pe ale mele, cum o voce stinsă mă rógă, să nu mă departu, oi s'o ascultă până în fine.

„Sufletul meu era frântu de compătîmire și durere. Era ca și când emoțiunea revederii ar rechiamă isvorul de vietă și pentru unu scurtu timp. Palidele-i buče mai putură încă, deși cu intrerumperi dese, s'emi împărțăsescu trista ei relația. Ea era o veche și adese-ori auđită melodiă a nebunelor fantasii din junețe, de pasiuni pentru petreceri și vanitate. Lingușitorului îi succese a prinde în cursa lui pe inima ei ușor creștore, cursă care în curând se schimbă în celăl mai greu lanțu alu sclăviei. După spusele ei nici nu trecu primile săptămâni ale căsătoriei, când se și deșteptă în ea amara desamăgire. Acesta era numai începutul umilirilor și mahnirilor.

„O teribilă iconă 'mi desfășură ea înaintea ochiloru, o iconă de-o grôză infernală, de-o nemărginită cruđime, de-o parte, și de desperătoare suferință, de altă

parte.

Din întrecuta copilă de odinioară, ea deveni o rușinosă și înspăimântată femeie. A fostu o grea lovitură pentru planurile soțului ei împrejurarea, că dela început elu nu putu căpeta proprietatea soției sale și ea a trebuit să rêsplătêscă acestu refusu. Elu însă nu s'a reținut nici-odată de a risipi cu multu mai multu decât i-ar fi fost iertat și totdeuna cu presupunerea, că decă va ajunge la estremu. tatăl Margaretei nu'l va lăsa în glod. Când însă după mórtea aceluia Margareta intr'adeveru căpeta proprietatea acestu, abia îi ajunse ca să pôte îndestuli pe cei mai urgenți creditor.

De aici încolo fî totu mai treptat coborișul. Proectatul diaru germanu fî scos de alții, totu de aceeași formă efemeră. După speculațiunii urma înșelătorii și după acestu rușine și fugă. Tinera și nefericita femeie se vedu numai cu copila ei, abia de vre-o câteva luni, și cuprinsă de unu morb omoritoru, singur în țêra streină, delăsată și fără mijloce.

(Va urma.)

purile reprezentative comunale și municipale.

Socotim, că e urgentă necesitate a lăsa la o parte ceea ce e ajuns și în trecut de timp, a ne lua ca țintă a lucrării reformătoare în viața noastră internă, ce se ne împintene reciproc, ceea ce ne e comun și ne uneste, ăr ceea ce ne turbură lucrarea și ne separă, să ținem departe de noi.

De aceea alegătorii dietali din toate cercurile locuite de Sasii sunt invitați la o adunare în Sibiu, ce se va ține **Marți** în 17 Iunie 1890, după amiază la 3 ore, în grădina Hermann, ori a face să fie reprezentați prin bărbați de încredere.

Convocarea e datată din Sibiu și e subscrisă de mai multe sute de alegători din Brașov, Sighișoara, Reghinul săsesc, Gîrbova, Șura-mare, Sebeș, Cîsnădia, Mediaș, Cohalm, Șinca-mare, Codlea, Bradu, Nocrig, Agnita, Sais, Lechința, Bistrița, Sânpetru, Vurmlac, Gușterița, Poldul-mare, Mercurea, Orăștia, Rechișdorf, Cristian, Hălhi, Giertan, Daia, Șulenberg, Roșia, Nou, Archita.

Ellenzekiane.

Sub titlul „D-lă Fridrich Acker”, scrie „Ellenzek” din Clușiu:

Primarul din Orăștia nu seie, precum se pare, că toastele oficiale la un prânz festiv se obicesc a se ține în Ungaria în limba maghiară și că se cade a-le rosti în această limbă. D-lă Acker a făcut o excepție, căci la prânzul festiv după deschiderea expoziției industriale din Orăștia a tostat pentru „șspanul” cu cuvinte germane atât de frumoase, încât numai fiorul reci i-a cuprins spinarea bunului George Pogany. Maghiarismul, care a luat parte la serbare, lucru natural c'a fost foarte neplăcut atins de infalibilitatea germană a d-lui Acker. Veți bine, că d-lă Acker ar fi putut învăța atâta, că la o ocaziune oficială, unde funcționează ca primar, în această țară numai într-o limbă e ertat a vorbi cuviincios, și acesta nu e cea — germană. Acasă ori în cerc privat se poate văeta și în limba volapükă, der unde trebuie, are să respecte limba statului, căci așa se cade unui primar.

La acestea bazaconii ungurești răspunde „Sieb. Deut. Tgbllt”:

Asta-i o nouă dovadă pentru lăudata toleranță a Maghiarilor! Primarului unui oraș săsesc să nu-i fiă așădă ertat a se servi de limba germană la o serbare a muncii industriale în preponderanță germane? În schimb însă îi permite „Ellenzek” cu marinimiă, a vorbi nemțesce acasă în cămăruța sa liniștită! Toamă ca în Polonia rusescă!

Nu cumva și această ellenzekiană e menită a „desminți” pe „Kreuzzeitung” și pe „Volkszeitung”?

Correspondența „Gaz. Trans.”

Din tractul Buzei, Iunie 1890.

Stim. D-le Redactor! Astăzi a treia zi de Rosale s'a ținut adunarea de primăvera a preoților din tractul Buzei, diecesa Gherlei, în parochia Szasz-Encs, situată în marginea tractului de cătră Someș, la casa proprie a preotului local, Iacob Nechita, sub președința M. On. D. protopopu Ioan Filipan.

Intră alte obiecte de dezbateri, a venit înainte cestiunea, că după ce în cele mai multe tracte nu se află bibliotecă tractuale, nu ar fi consultă ca bibliotecă acestui tract, care de mai mult ani e înființată și care dispune deja de multe opuri, să se desființeze?

S'a decis însă, ca încă o mai mare energie să se susțină și îmbunătățescă solvind fi-care preot taca anuală de 1 fl. pentru această bibliotecă tractuală.

Mă bucură de această hotărîre, căci desființarea bibliotecii ar fi fost o blamă pentru toți preoții din tract, deoarece în loc ca să lucrăm pentru lăptirea culturii noastre românești, după cum se cere mai ales în timpul de azi, când noi Românii suntem de toate părțile încongiurați de kulturegylet-uri, prin desființarea bibliotecii tocmai am fi neglijat această datorință a noastră.

În cătă pentru celelalte debateri, acelea au decurs în armonie și bună înțelegere. Intră preoții acestui tract, cari sunt omeni absoluți și toți tineri afară de unul mai veteran, mulțămimă Domnului, neînțelegeri nu se întâmplă, ceea ce mai cu seamă este a se mulțămi M. On. D-nu protopopu Ioan Filipan, care are tactica recerută și își cunoșce chiamarea sfântă ca conducător.

În fine nu pot trece cu vederea disertatiunea rostită de preotul Chrestes, despre superstițiune și eresuri, care a fost atât de bine lucrată și basată pe citate din s. Scriptură.

Melieșanul.

Din tractul Vadului, Maiu 1890.

În 18 Maiu, după terminarea examenului, s'a ținut în Bogata maghiară (comit. S. Dobăca) adunarea Reuniunii tractuale învățătoresc. Obiectele de pertractat au fost:

1. Alegerea unui secretar.
2. Se propuse din partea membrilor reuniunii înființarea unei bibliotecă tractuale, spre care scopu fi-care membru să se oblige a solvi câte 1 fl. Această propunere se primi cu unanimitate, ba fiind de față și doi preoți și protopopul tractual, aceștia promiseră a propune în sinodul lor preoțesc, ca spre acest scop să solvescă fi-care preot câte 2 fl., ăr biblioteca să fiă comună.

3. Din prețul oilor vânduți din grădina de pomărită a școlii, banii incurși să se folosească exclusiv spre scopul scolastic, asemenea și mulțele pentru scolarii, cari absentază dela școlă.

4. Se cetesce disertatiunea „Pedecile pentru cari nu frecventază elevii școlari școlă”, lucrată cu mare zel și cetită de d-lă V. Enghiu, învățător în Vad-Valea grosilor.

Urmă apoi 5. Critica disertatiunii, și fiindcă în această zi se țin și examenul, urmă 6. Critica examenului.

7. Se determină ca locu al ținerei fiitorei adunări tractuale comuna Fodora.

- 8) S'a cetit cecularul dela comitetul central (din Gherla), aducându-se între altele la cunoscință, că adunarea generală se va ține a 3-a și a 4-a zi de Rosalii în Deșiu.

Fiind timpul înaintat, protocolul se închise și subscrise. După finirea acestora furăm invitați la prânz la 3 ore p. m. la mēsa d-lui învățător Dionisiu Hossu, unde avurăm o primire este așteptare bună. V. G.

Literatură.

Valuta de aur și cestiunea argintului. Sub acest titlu a apărut în tipografia „Gutenberg” din Bucuresc o nouă broșură, de 46 pag. formată mare 8°, ală căreia autor este d-lă Andrei A. Popovici, absolvent al Academiei comerciale și al școlii înalte academice de comerț din Viena.

Mulțămimă publică.

(Urmare.)

Comitetul parochial subscris aduce prin această mulțămimă publică pentru sumele incuse dela On. domni mai jos însemnați, cari au dăruit la clădirea unei biserici române gr. or. în piața Brașovului.*)

Prin Onoratul Domn Virgiliu Popescu, prof. în Ploesc, s'a colectat: dela Societatea economică „Viitorul” din Ploesc 100 lei, și dela Domni: Virgiliu Popescu 5 lei, Tudorica Ionescu, pescar

*) On. domni, cari au primit liste de colectare, sunt rugați a trimite rezultatul.

5 lei, Stanciu Stănescu brașoven 5 lei, Radu Ionescu brașoven 5 lei, Petrache Constantinescu, pantofar 1 leu, Petre Stănescu funcționar 2 lei, Alex. Adion 1 leu, Niță S. Cărlanu, bărbier 1 leu. Preda Sechelarie 1 leu, Ghiță Dimițescu, măcelar 1 leu, Stanu George măcelar 2 lei, George Radul, lemnar 1 leu, Vasile Molnar, curelar 1 leu, Toma Dobre, perceptor 1 leu, Matache Postelnic, comerciant 1 leu, Constantin Stanu, cococar 1 leu și Ioan Dinescu 1 leu. Total 135 lei.

Prin On. Domn Iacob Zorca notar în Vlădeni s'a colectat dela D-nii: Iacob Zorca, notar 5 fl., Comuna politică din Vlădeni 4 fl., Biserica gr. or. din Vlădeni 3 fl., Iacob Zorca, paroch 2 fl., Vasile Peleu, primar 1 fl., Ioan Podar învățător, Toma Dragoș, inv., Simeon Balcășiu, Elefterie Stoica, Zacheiu Zorca, Iacob Z. Micu, Toma Potcovă, Ioan Balcășiu, Chiprian Potcovă și Ioan Potcovă câte 50 cr. = 5 florin. Total 20 florin v. a.

(Va urma.)

Comitetul parochial român gr. or. din cetatea Brașovului.

Bartolomeu Baulescu preș.

Nicolae Pilița notar

Cununiă. D-lă Constantin Ioanovici și d-ra Otilia Gogonea se vor cununa Duminecă în 8 Iunie s. n. în biserica s. Nicolae din Zărnesc.

Logodnă. D-lă Dr. Aurel Demian, medic, s'a logodit cu d-ra Olivia Pecto din Arad.

TELERGAMELE „GAZ. TRANS.”.

(Serviciul de corresp. biurului din Pesta.)

Brașov, 6 Iunie. Escursiunea plănită la Viena, Berlin și Hamburg nu se mai face.

Berlin, 6 Iunie. Sgomotele despre o nenorocire a cancelarului imperiului au fost pricinuite de întâmplarea, că pe când se întorcea Caprivi călare dela plimbare, calul a căzut; n'a fost vătămă nici călărețului, nici animalului.

Bruxela, 6 Iunie. Ducele de Orleans a sosit azi și a fost primit de regele.

Belgrad, 6 Iunie. Un număr de 800 de Arnăuți au trecut peste graniță, ca să devasteze teritoriul Serbiei. Locuitorii și păzitorii graniței s'au opus, lupta țin de dimineață până la amiază; în fine Arnăuții s'au retras. Din amândou părțile sunt pierderi însemnate.

DIVERSE.

Ceasornicul amorului. Intr-o zi veni un tiner englez bogat la celebrul ceasornicar din Paris, Breguet, un artist în meseria sa, și dișe:

„Domnule, aș vrea un ceasornic, care se conține portretul meu.”

— „Nimic mai ușor, domnule.”

— Inse eu voi dăru ceasornicul și aș dori să știu la întorcerea mea de câte ori acea persoană a deschis ceasornicul în lipsa mea; vreau să mai știu, câtă timp a stat deschis totu-déuna său câtă timp s'a uitat la portretul acea persoană.

Breguet zimbea. Ceasornicul fu făcut; tinerul și gelosul amozu lă dăru amantei sale și plecă. La întorcerea s'a lucrul cel dintăiu fu să esameneze ceasornicul miraculos și vedu că fusese deschis zilnic de 3—4 ori, adese ori și peste nopte. Pliu de bucurie englezul se cununa îndată. Un an după căsătorie fu silit să plece ărși la drum, lipsi 12 zile, se întorse acasă. Iu ceasornicul și vedu. că nici nu era întors, d'apoi se fi fost deschis vre-odată.

(„Curier. Balassan.”)

Concursul de bucătărie. La Paris se organizează acum un concurs de bucătărie, spune „România.” Cu această ocaziune se vor căuta feluri noue de mâncare reinviindu-se, decât nu cele grece, der cel puțin mâncările Romanilor. Era vreme, zic gastronomii din Paris, de a face așa ceva, căci bucătăriile celor mai bune birturi ajunsesse într'un hal de plâns. Care să fiă cauza aces-

tei decadente? Se pte pe deoparte să fiă faptul, că bucătarii fumază și beau prea mult și prin acesta și-au stricat gustul, pe de altă parte pte fi tendența lor de a da bucatelor tot felul de forme strălucite, cari s'fi încante vederea și îndată ce le-ai tăiat să nule poți atinge. Ori-cum, gastronomii au de gândit...

Amorezat după doică. La Berlin s'a celebrat o căsătorie ciudată. Un tiner rus de familie bună și cu avere, anume Geiger, a fugit din patriă la Berlin împreună cu doica sa spre a se cununa. — Ciudate lucruri mai au în lumea asta!

Necrolog.

Subscriși anunță cu inima frântă de durere încetarea din viață a neuitatului și iubitului lor tată, moș, frate, socru, unchiu, cumnat și afin:

Basilii Dănilă,

paroch gr. cat. al Budatelecului,

întemplat la 4 Iunie n. c. în anul al 60 lea al etății și al 32-lea al serviciului său preoțesc, decorat cu medalii și cruce pentru merite în lupte. Osemintele scumpului decedat se vor depune spre repaus etern Sămbătă în 7 Iunie n. c. după ritul bisericii gr. cat. în cimiterul român din loc. — Pe defunct îl deplângu nemângăiații săi fi: Laura m. Maiorean, Ieronim clerich și Maria Silvia; nepoții: Aurelia, Iacob și Otilia Maiorean; Georgiu Dănilă, administr. par. Cheța, Aurelia Dan născ. Germană, Pompeiu German medicinist, Virginia Bozac n. Germană, Nicolau, Basiliu, Alesandru, Georgiu Deacu; frații: Maria Rațiu, Gregoriu Deacu, Ana Germană n. Deacu, Sofia Hopârteanu n. Deacu; ginerele: Iacob Maiorean, cooperator par. în Nepos, cumnații: Ioan German, paroch în Săbotelecu, Ioan Mezei, jude la tabla regescă, Eli Hopârteanu; afinii: Catarina Mezei n. Rațiu, Elisa Dănilă n. Lușoșan, Ioan Dan, medic cerc., Ioan Bozac, cooper. par., Ana Deacu n. Șerban și alți numeroși consăngeni și afini.

Budatelecu, 5 Iunie 1890.

Fiă țărina ușor și memoria bine-cuvântată!

*

Ioan Jovescu, preot gr. or. în Bruznic, comit. Căraș, a răposat în 11 Maiu v. c. în etate de 54 ani, după ce servi ca preot la altarul Domnului timp de 32 ani, lăsând în vedu via pe soția sa Sofia cu fii săi: Elena, Aurel, Lucreția, Tecla măr. Jucu, Livius, Emilia, Ioan, Sofia și Partenie, precum și întreaga comună, care la înmormântarea sa, săvârșită în Dumineca Săntilor părinți, luă parte cu mică cu mare. În mormântarea se făc prin 5 preoți însoțiți de 3 învățători, ăr la fine veteranul preot din Lipova, D-lă Iosif Suciu, a rostită o predică pătunțoasă, care a stors lacrimi din ochii tuturor ascultătorilor.

Răposatul a fost un preot foarte zelos în împlinirea oficiului său, pentru ceea ce cu toții îi dicem: să-i fiă țărina ușor și memoria bine-cuvântată! Bruznic, 14 (26) Maiu 1890.

A. F.

Cursul la bursa de Viena

din 4 Iunie st. n. 1890	
Renta de aur 4%	104.15
Renta de hărtă 5%	99.70
Imprumutul căilor ferate ungare - aur	116.20
do argint	96.20
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (1-ma emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (3-a emisiune)	113.—
Bonuri rurale ungare	89.10
Bonuri croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vin unguresc	—
Imprumutul cu premiul unguresc	137.75
Losurile pentru regularea Tisei și Sghedinului	127.75
Renta de hărtă austriacă	89.—
Renta de argin austriacă	89.95
Renta de aur austriacă	109.55
Losuri din 1860	13.50
Acțiunile băncii austro-ungare	966.—
Acțiunile băncii de credit ungar.	345.50
Acțiunile băncii de credit austr.	306.—
Galbeni împărătesci	5.56
Napoleon-d'or	9.32
Mărci 100 imp. germane	57.32 1/2
1 ondra 10 Livres sterling*	116.80

Editor și redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursul pieței Brașov

Table with exchange rates for various currencies like Banote românești, Argint românesct, Napoleon-d'or, etc.

Nru. 6745—1890.

346,2—1

Szám 479—1890 tkvi.

341,1—1

PUBLICAȚIUNE

Facerea șoselei la Stupini dela biserică română gr. or. de acolo până la Hotarul boilerilor...

Suma după devisul pentru construirea drumului mai întâiu amintit face 6204 fl., er pentru ală doilea drum sunt a se preda 1465 metrii cubică pētră...

Deschiderea ofertelor intrate se face în publică la locul arătat la 12 ore precisă în aceiași zi.

Condițiunile amērūnțite pentru ofertă, măsurătoare și devisul se pot vedea până la ziua pertractării ofertelor...

Brașov, 31 Maiu 1890.

Magistratul orașenesct.

Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se pot cumpēra în tutungeria I. Gross, și în librăria Nicolae Ciureu.

Arverési hirdetményi kivonat.

A Fogarasi kir. járásbíroság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Pandrea Danile végrehajthatónak Ludu luon és társ végrehajtást szenvedő elleni 2 frt. 2 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék a Fogarasi kir. járásbíroság területéu lévő Marginen községben fekvő a margineni 7 szám tjkvben foglalt:

Table with columns for property details, including numbers like 583, 585, 729, 860, 978, 1011, 1054, 1181, 1482/1, 1482/2, 1483/1, 2360, 2376/3 and corresponding values.

elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok 1890 évi Junius hó 26-ik napján délelőtt 10 órakor Marginen község házához megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozok tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ban kijelöltóvadék képes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíroságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Fogaras 1890 évi Február hó 24-ik napján.

A fogarasi kir. járásbíroság mint telekkönyvi hatóság.

Avisu d-loru abonați!

Rugám pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei sē binevoiascā a scrie pe cuponul mandatului postalū și numerii de pe fāșia sub care au primitū điarulū nostru până acuma.

Totodatā facemū cunoscutū tuturorū D-lorū abonați, cā mai avemū din anii trecuți numerī pentru complectarea colecțiunilorū „Gazetei“, precum și câteva întregi colecțiuni, pentru cari se potū adresa la subsemnata Administrațiune în casū de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Mersulū trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de statū r. u. valabilū din 1 Iunie 1890.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predcalu, Predcalu-Budapesta, etc.), train numbers, and departure/arrival times.

Nota: Numerii încuadrați cu linii grōse însemnează orele de noapte.